

ІІІ. ТЕХНОЛОГІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ. РОЗВИТОК РУХУ «СПОРТ ДЛЯ ВСІХ»

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З РІЗНИМИ ВЕРСТВАМИ НАСЕЛЕННЯ

Ірина Петренко, Олександр Горбенко

Харківська державна академія фізичної культури

Постановка проблеми. Соціально-економічні зміни, які відбуваються в останні роки в Україні, вплинули на всі сфери народного господарства. Не обійшли вони стороною і сферу фізичної культури та спорту. Насамперед, це негативно проявилось стосовно масової фізкультурно-оздоровчої роботи, яка проводиться серед широких верств населення.

Сукупність явищ, таких як невідповідність фінансових прибутків зростанню цін на товари та послуги першої необхідності та продукти харчування, погіршення медичного обслуговування та масової фізкультурно-оздоровчої роботи, негативно відбилися на здоров'ї громадян.

Фізична культура та спорт мають найбільш універсальні засоби фізичного та духовного оздоровлення населення. Існуючий бум здорового способу життя в економічно розвинутих країнах, прагнення людей справляти враження успішної та здорової людини не залишив байдужим і українських громадян.

У зв'язку з цим, розширення фізкультурно-оздоровчої роботи, впровадження активного відпочинку у широкі верстви населення мають дуже важливе значення для суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В Україні здійснюються заходи щодо розвитку фізичної культури, спорту, відпочинку і туризму [1, 2]. Проте, ситуація у сфері залишається складною. Найгострішою проблемою є низький рівень залучення населення (13%) до занять фізкультурно-оздоровчої спрямованості. За цим показником Україна суттєво поступається Фінляндії, Швеції, Великобританії, Чехії, Німеччині та іншим країнам. Світовий досвід

засвідчує, що оптимальна рухова активність впродовж всього життя кожної людини – найефективніший засіб профілактики захворювань та зміцнення здоров'я. За очікуваною тривалістю життя населення Україна посідає одне з останніх місць в Європі. Держава визнає, що в країні не змінюється тенденція зниження рівня фізичного виховання і організації фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах. Лише 10-12 % дітей і підлітків є абсолютно здоровими, 40 % школярів і 50 % студентів мають низький рівень фізичної підготовки. Кожний четвертий випускник середнього загальноосвітнього заходу за станом здоров'я не був призваний на військову службу [1]. Тому вкрай необхідно розробити заходи та поліпшити роботу з фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи, яка включає: фізичне виховання, фізкультурно-оздоровчу та спортивну роботу у навчальних закладах, спорт для всіх за місцем проживання та у місцях масового відпочинку населення, масовий спорт сільського населення, виробнича фізична культура та масовий спорт за місцем роботи громадян, фізкультурно-оздоровча та реабілітаційна робота серед інвалідів [4].

Мета дослідження. Проведення системного аналізу ефективності фізкультурно-оздоровчої діяльності з різними верствами населення.

Завдання дослідження. Визначити стан та організаційні резерви фізкультурно-оздоровчої роботи в різних сферах життєдіяльності людини.

Методи дослідження. Теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, аналіз програмних та нормативно-правових документів.

Виклад основного матеріалу: В сучасних умовах в Україні склалася критична ситуація із станом здоров'я населення. У віковому цензі нижче середнього рівня здоров'я мають такі категорії громадян: 16-19 років – 61%, 20-29 років – 67,2 %, 30-39 років 66 %, 40-49 років – 81,5 %, 50-59 років – 81 %, 60 років і старші – 98,1 %. Наприкінці століття кількість інвалідів в Україні перевищувала 2 млн. чоловік [1]. Тому потреба в регулярних заняттях фізкультурно-оздоровчої направленості серед представників усіх верств населення ніколи ще не була такою високою.

Фізичне виховання і фізкультурно-оздоровча діяльність у навчально-виховній сфері, яка охоплює широкі верстви населення має сформувати основи забезпечення та розвитку фізичного і

морального здоров'я, вдосконалення фізичної та психологічної підготовки до активного життя та професійної діяльності. З цього приводу, проводяться обов'язкові заняття з фізичної культури: в дошкільних навчальних закладах – щоденно, в середніх загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладах – не менше трьох годин на тиждень, у вищих навчальних закладах – не менше чотирьох годин на тиждень. Система позашкільної фізкультурно-оздоровчої роботи

включає в себе створення спортивних клубів, спеціалізованих спортивних класів, проведення спортивних ігор, спартакіад і універсіад серед учнівської та студентської молоді, запроваджується система багатоступеневих спортивно-масових змагань, у тому числі - з видів спортивного туризму.

Головними завданнями фізкультурно-оздоровчої роботи у виробничій та соціально-побутовій сферах є створення сприятливих умов для задоволення потреб працівників, широких верств населення у збереженні здоров'я, післятрудового відновленні, змістовному дозвіллі та активному відпочинку. Працівникам та членам їхніх сімей для занять масовим спортом надаються спортивні споруди, які перебувають на балансі підприємств, з необхідним обладнанням та інвентарем [3]. Функціонують фізкультурно-оздоровчі групи для населення різного віку за місцем проживання та на спортивних спорудах, фізкультурно-спортивні клуби [5]. Нами встановлено, що в організації роботи та розвитку мережі фізкультурно-спортивних клубів є складності. Річ у тому, що в даний час фізкультурно-спортивні клуби є підпорядкованими організаціям різної форми власності та приватним особам, тому не мають тісного зв'язку з органами управління фізичною культурою і спортом, що знижує ефективність їх роботи та впровадження державної політики у даній сфері. Нажаль, не все зроблено щодо збереження і розвитку курортів, лікувально-оздоровчих закладів, доступності та ефективності лікування, поліпшення туристично-оздоровчої роботи, розвитку матеріальної бази туризму.

Фізкультурно-оздоровча діяльність серед інвалідів є складовою частиною їх дозвілля, психологічної адаптації у суспільстві, підвищення їхнього фізичного та соціального благоустрою. Фізичне виховання є обов'язковим у спецшколах-інтернатах для дітей з фізичними і психічними вадами, у будинках інвалідів та інших спеціалізованих закладах для інвалідів. У виробничій сфері, в

санаторно-курортних закладах проводиться фізкультурно-оздоровча робота в індивідуальних та групових формах. яка насамперед, потребує здійснення заходів щодо обладнання спеціальними засобами спортивних об'єктів, споруд, а також допомоги у наданні інвалідам спортивних споруд для занять безкоштовно або на пільгових умовах [2].

У рамках програмно-цільового управління, державою обрано за стратегічну мету – створення умов щодо розвитку фізичного виховання, фізичної культури та спорту в сільській місцевості. Це відповідає необхідним умовам для занять фізкультурно-оздоровчою і спортивною діяльністю сільського населення [1].

З цього приводу, необхідне реформування організаційних основ фізкультурно-спортивного руху в системі агропромислового комплексу України. Створення на базі існуючого Фізкультурно-спортивного товариства «Колос» державної фізкультурно-спортивної організації «Колос» агропромислового комплексу України для поліпшення роботи в фізкультурно-оздоровчій сфері у сільській місцевості. Впроваджувати на селі ефективні форми, методи та засоби фізкультурно-оздоровчої діяльності з урахуванням регіональних та місцевих особливостей, традицій, умов праці та дефіциту вільного часу сільських мешканців, специфіки їх життя.

Висновок. Державна політика в сфері фізичної культури, туризму, санаторно-курортній сфері повинна бути спрямована на створення сучасної індустрії здоров'я та відпочинку, яка б забезпечувала поліпшення здоров'я населення. З цією метою треба вдосконалювати рівень фізкультурно-оздоровчої і профілактичної роботи з різними верствами населення. Треба активізувати залучення підлітків та юнацтва до здорового способу життя, підвищувати ефективність та доступність санаторно-курортного відпочинку, здійснювати комплекс заходів щодо організації туристично-оздоровчу роботу, спортивних клубів, секцій, фізкультурно-оздоровчих груп, вдосконалювати нормативно-правову базу для створення нових організаційних форм роботи з населенням.

Література:

1. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту України на 2007-2011 роки. – К.: Мінсім'ямолодьспорт, 2007. – С.10.
2. Національна доктрина розвитку фізичної культури та спорту. – К.: Державний комітет України з питань фізичної культури і спорту, 2004. – С.6.

4. Трет'яков Н.О., Белов Р.О. Заняття фізичною культурою та спортом за міном помешкання. – К.: Здоров'я, 1988. – 98с.

5. Андреева О. Особливості фізичної рекреації різних груп населення // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2004. - №1. – С.10-13.

АКТИВІЗАЦІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО – ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Надія Хоменко

Глухівський державний педагогічний університет

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиліть вчені вказують на різке погіршення стану здоров'я та фізичну підготовленість студентів. Це пов'язано не тільки зі змінами в економіці, екології, а й недооцінкою в суспільстві оздоровчої та виховної ролі фізичної культури.

Аналіз стану здоров'я випускників шкіл свідчить про те, що мало хто з них починає своє студентське життя абсолютно здоровим. За даними Міністерства охорони здоров'я України 90% дітей, учнів, студентів мають відхилення в стані здоров'я.

Роки навчання у вузі - важливий етап становлення майбутніх учителів. Саме в цей період розкриваються їхні здібності, розширюється коло інтересів. На жаль, здоров'я не завжди займає перше місце в ієрархії інтересів, потреб студентської молоді. До того ж великий обсяг аудиторних навчальних занять, самостійна підготовка вдома, порушення режиму харчування, сну, рухової активності негативно впливають на погіршення здоров'я студентів.

Сьогодні під поняттям сучасного молодого спеціаліста розуміють не лише професіонала своєї справи, а й особистості фізично культурної, яка вміє підтримувати своє здоров'я, веде здоровий спосіб життя. Особливо це актуально для майбутніх учителів, які не тільки самі повинні прагнути бути здоровими, а й виховувати здорове молоде покоління.

Таким чином, слід констатувати, що в наш час виявлено суперечність між вимогами, що висуває суспільство до здоров'я майбутніх учителів і невідповідністю засобів, форм, методів організації спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої діяльності в вузі.